

Verkiezingsprogramma
De Stichtse Rijnlanden
2023 - 2027

**Doelmatig
klimaatbestendig
en ruimte voor
eigen initiatief**

Het liberale waterschap

De programmacommissie

Liesa van Aalst - Veldman (voorzitter), Dimitri Gilissen, Odile de Man,
Huib Zevenhuizen, Kelly Vizee en Sam Kapper

Doelmatig, klimaatbestendig en ruimte voor eigen initiatief

Wij zetten ons als liberale partij in voor een waterschap dat een adviserende en uitvoerende rol heeft gericht op haar kerntaken. Op deze manier blijft de uitvoering van de taken betaalbaar. Het waterschap krijgt een steeds belangrijkere rol in onze maatschappij, omdat het waterschap vanaf het begin bij ruimtelijke ontwikkelingen betrokken wordt.

Het is daarom van belang dat wij als VVD duidelijk maken wat dan precies de rol en de taken van het waterschap is en op welke manier zij haar taken uitvoert. Het waterschap moet zorgen voor waterveiligheid, droge voeten, voldoende water en schoon water. Wij vinden dat het waterschap zich bij haar kerntaken moet houden die zijn vastgelegd in de Waterwet, andere maatschappelijke taken liggen bij andere overheden. Daarnaast wil het waterschap inwoners en bedrijven meer bewust maken van de taken van het waterschap en de consequenties daarvan voor het dagelijks leven.

Het waterschap kiest er actief voor om taken samen met andere (overheids-)organisaties uit te voeren, wanneer dat effectiever en/of efficiënter is. Het waterschap voert haar taak uit met aandacht voor duurzaamheid, innovatie en digitalisering.

De VVD in het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden gaat doen wat nodig is!

Bas Groenendijk
Lijsttrekker

Richard Nijhoff
Voorzitter Regio Utrecht

Het waterschap dat zorgt ...

... voor waterveiligheid	5
... voor droge voeten en voldoende water	6
... voor schoon water	8
... voor een duurzame toekomst.....	9
... voor water voor inwoners	10

... voor waterveiligheid

Het borgen van een goede waterveiligheid zien wij als prioriteit nummer één voor het waterschap. De dijken in ons waterschap beschermen niet alleen onze inwoners maar ook de aanwezige gronden in de gebieden erachter.

- ▶ Veiligheid is prioriteit bij grote projecten, zoals het dijkversterkingsproject Sterke Lekdijk.
- ▶ Wij versterken de dijken doelgericht en innovatief.
- ▶ Dijkversterking biedt kansen voor toerisme, recreatie, natuur, energie en de regionale economie. Hierbij zoeken wij samenwerking met andere (overheids)organisaties.
- ▶ Dieren die de dijken bedreigen (zoals de muskusrat) zullen daar waar nodig aangepakt worden. Hier blijft onverminderd onze aandacht naar uit gaan.

De kracht van het waterschap

Het waterschap heeft de afgelopen jaren laten zien dat het waterbeheer in goede handen is. Zowel in extreem natte, als in extreem droge perioden; geen overstromingen; voldoende waterbergingscapaciteit; geen gescheurde veendijken; voldoende zoetwater voor het westen van ons gebied om verzilting tegen te gaan; verbeterde waterkwaliteit. Dat is iets om trots op te zijn en zo te houden!

... voor droge voeten en voldoende water

Wij willen dat het overtollig water uit periodes met veel regen beter benut wordt voor de periodes dat er een tekort is aan water. Zowel een teveel aan water als een tekort aan water leidt tot zorgen, overlast en schade voor inwoners, ondernemers en de natuur. Daarom willen we meer ruimte voor water maken zowel in stedelijk als in landelijk gebied.

Stedelijk gebied

Wij willen ruimte voor regenwater in stedelijk gebied. Door de bouw van woningen en de aanleg van bedrijventerreinen en wegen is het verhard oppervlak toegenomen. Regenwater kan daardoor niet direct de bodem in trekken. In plaats daarvan stroomt het naar laagliggende plekken wat resulteert in wateroverlast. Daarnaast kan er bij warme dagen hittestress ontstaan in het stedelijk gebied.

Dat doen wij door het bergen van regenwater als één van de belangrijke uitgangspunten te nemen.

- ▶ Waterbergingsoplossingen combineren wij met andere functies, zoals openbaar groen, daken of (water)pleinen. Daarbij stimuleren wij ook het door inwoners en bedrijven opvangen van regenwater, onder andere door zogenaamde ‘groene’ daken aan te leggen.
- ▶ Eerder in het proces van stedelijke ontwikkelingen brengen we aan gemeenten advies uit over waterberging.
- ▶ In een vroeg stadium geven wij advies over de impact van een ontwikkeling op het watersysteem, maar wij beslissen niet mee over de ruimtelijke keuzes.

Gezond water in de stad

Wij willen de wateroevers in de stad groener inrichten, hiermee verhogen we de waterbeleving in de stad. Het vergroenen van de oevers draagt tevens bij aan de waterkwaliteit van de watergangen en de dieren die erin leven.

Wij willen uiteindelijk dat het stedelijk water zo schoon is dat je er in zou kunnen zwemmen, zodat inwoners van het water kunnen genieten met een veilig gevoel.

Landelijk gebied

Wij willen dat het watersysteem in het landelijk gebied geschikt is om extreme droogte of overtollig water op te vangen. In het landelijk gebied kan bij hevige regenbuien wateroverlast ontstaan, waardoor gebieden onder water komen te staan. Ook komen er steeds vaker periodes van droogte voor, waardoor er watertekorten ontstaan in ons beheergebied of bij aangrenzende waterschappen. Dit kan schade veroorzaken aan natuurgebieden en landbouwgewassen. Wij vinden dat het watersysteem niet volledig afhankelijk moet zijn van het water in de Rijn tijdens droge periodes. Dit doen wij door:

- ▶ Water niet meer direct afvoeren, maar langer vasthouden en benutten.
- ▶ Meer ruimte te creëren voor water in combinatie met natuur, recreatie en ander gebruik van gronden.

- ▶ Samen met andere overheden en grondeigenaren oplossingen zoeken om voldoende water te bergen en vast te houden.
- ▶ Toe te werken naar een circulair watersysteem. Hierbij krijgt afvalwater, bijvoorbeeld van de douche, een nieuwe bestemming.
- ▶ Gezuiverd rioolwater benutten als watervoorzieningen, voor bijvoorbeeld de landbouw of, bij extreme scenario's, drinkwater.

Water vasthouden in de Kromme Rijn

Wij zien mogelijkheden in oude rivierarmen van de Kromme Rijn voor het vasthouden van water voor droge periodes en het versterken van natuurwaarden. Op deze manier kan een rivierarm voor verschillende functies benut worden en draagt het bij aan onze fruitteeltbedrijven en andere agrarische bedrijven, maar ook de natuurgebieden en landgoederen.

Als de komende jaren blijkt dat extreme droogte jaarlijks voor gaan komen vinden we dat het oppompen van water uit de Kromme Rijn naar de Utrechtse Heuvelrug een mogelijkheid. Op deze manier slaan we tijdens natte periodes in hogere zandgronden water op die tijdens extreme droogte benut kunnen worden.

Bodemdaling

Wij willen de versnelde bodemdaling met 50% verminderen in 2050, waarbij de focus in eerste instantie ligt op het stedelijk gebied. Hier zijn de maatschappelijke en financiële gevolgen van bodemdaling groot door verzakking van gebouwen en infrastructuur.

- ▶ Wij willen samen met grondeigenaren onderzoeken welke technische maatregelen genomen kunnen worden om het grondwaterpeil te verhogen zonder dat de ruimtelijke functie daaronder lijdt.
- ▶ Wij houden ons aan de afspraak dat het waterpeil de ruimtelijke functie volgt, die door de provincie of gemeente bepaald is. Bij de provincies en gemeenten ligt dus de grootste verantwoordelijkheid om bodemdaling te verminderen, wij ondersteunen hierbij waar mogelijk.
- ▶ Wij gaan in gesprek over een flexibel peil dat afhankelijk is van het seizoen en de weersomstandigheden. Hierdoor kan water worden vastgehouden of afgevoerd om grondgebruik optimaal te benutten. In droge tijden kan een hoger peil worden gehanteerd dan tijdens natte tijden. Zo blijft het voor de boeren in het gebied mogelijk om land te betreden en kan bodemdaling effectief worden geremd.

... voor schoon water

Wij willen een goede waterkwaliteit. Schoon water is niet alleen belangrijk voor het welzijn van onze inwoners, maar draagt ook bij aan de natuurwaarden en biodiversiteit in en langs het water. Het is volgens ons een illusie om in elke watergang van ons beheergebied een waterkwaliteit te realiseren die uitmuntend is. Wij zetten in op:

- ▶ Het stimuleren van grondeigenaren om bij te dragen aan een goede waterkwaliteit.
- ▶ Het stimuleren van grondbezitters en boeren voor de aanleg van extra bufferstroken en natuurvriendelijke oevers, met financieel voordeel.
- ▶ Het toepassen van nieuwe technieken om microplastics, zeer zorgwekkende stoffen en medicijnresten uit het afvalwater te zuiveren.
- ▶ Het beperken van overlast van rioolwaterzuiveringen door het inzetten van andere technieken en bedrijfsvoering.
- ▶ Het behalen van de doelen van de Kader Richtlijn Water (KRW) in 2027, door maatregelen te nemen ten behoeve van bepaalde waterdieren en -planten en het benutten van de haarvaten van ons watersysteem.
- ▶ Het beter beheren van bestaande zwemwateren, waardoor de kwaliteit van het water gezond is en blijft om in te zwemmen.

Waterkwaliteit boerensloten verbeteren

Wij willen boeren stimuleren de waterkwaliteit in de boerensloten te verbeteren. Dit willen we niet met subsidies doen, maar door het fiscaal aantrekkelijk te maken. De natuurlijke oevers blijven daarbij landbouwgrond in eigendom van de boer, maar worden belast als natuurgrond.

De waterkwaliteit wordt dan verbeterd doordat er minder voedselrijke nutriënten in het water terecht komen en door steile oevers natuurvriendelijker in te richten.

... voor een duurzame toekomst

Wij vinden dat duurzaamheid, innovatie en digitalisering belangrijke onderwerpen zijn in de uitvoering van de taken van het waterschap. Wij zetten in op kansen voor samenwerkende partijen en initiatieven vanuit de samenleving. Dat doen wij door:

- ▶ Samen te werken met marktpartijen onderzoeken we of er energie en grondstoffen te winnen is uit rioolwater.
- ▶ Uit afvalwater warmte te winnen voor de warmtevoorziening van inwoners en bedrijven.
- ▶ Waardevolle grondstoffen uit afvalwater te winnen die weer ingezet worden als hernieuwbare grondstof.
- ▶ In 2030 een CO₂-neutrale bedrijfsvoering te hebben.
- ▶ Op gronden van het waterschap duurzame energiebronnen plaatsen, mits dit geen bezwaren oplevert voor de omgeving.
- ▶ De biodiversiteit versterken, met daarbij specifieke aandacht voor bestuivende insecten.
- ▶ De gronden van het waterschap benutten om de biodiversiteit te versterken, door van onze bermen bloemrijke stroken te maken, op terreinen van rioolwaterzuiveringen kruidenrijke graslanden aan te leggen en natuurvriendelijke oevers te stimuleren.
- ▶ Een ander maaibeheer door te voeren, zo krijgen planten en dieren de mogelijkheid om te floreren.
- ▶ Kennis op het gebied van waterbeheer te delen met de rest van de wereld, door middel van internationale (ontwikkelings)projecten samen met andere waterschappen en instellingen binnen de watersector, mits het beperkt wordt tot het delen van kennis.

... voor water voor inwoners

Wij willen een waterschap zijn dat werkt voor en met haar inwoners. Dit betekent dat het waterschap haar werk goed doet, zuinig is met het uitgeven van geld, kritisch is op de besteding hiervan en haar eigen takenpakket. We kiezen de komende periode voor een focus op bestaande taken. Tegelijkertijd willen we dat de provincie daadkrachtig, met vertrouwen en aandacht opereert als het gaat om de grote uitdagingen van onze tijd zoals de aanpak van te veel of juist te weinig water en bodemdaling. Dat doen we niet alleen, maar in samenspraak met de provincie, gemeenten en andere waterschappen.

Wij zetten in op kansen met gebiedspartners door:

- ▶ Mee te werken aan kansen voor andere gebiedspartners als wij al ergens een uitvoeringsproject hebben lopen.
- ▶ Bij een samenwerking een integrale afweging te maken van de belangen van waterveiligheid, waterbeheer, waterkwaliteit, infrastructuur, economie en groen.

Bouwen in Rijnenburg

Wij vinden wij dat de provincie en gemeente Utrecht een leidende rol hebben in de keuze over de inpassingen van polder Rijnenburg. Het waterschap zal alleen een adviserende rol moeten hebben, zodat aangegeven kan worden hoe het watersysteem in de toekomst op een gewenste manier kan functioneren.

Wij vinden dat polder Rijnenburg voornamelijk gebruikt moet als nieuwe stadswijk van Utrecht, zodat een deel van het regionale woningtekort verholpen kan worden en er een nieuwe aantrekkelijke leefomgeving voor onze inwoners gecreëerd kan worden. Als deze nieuwe stadswijk ontwikkeld wordt vinden we het van belang dat er rekening gehouden wordt met het bodem- en watersysteem.

Door het bodem- en watersysteem als uitgangspunt te nemen bij het ontwerpen van de stadswijk kunnen de meest geschikte locaties gebruikt worden voor bebouwing en infrastructuur. De lagere en nattere delen van de polder kunnen benut worden voor andere functies. Door de toename aan verharding moet er voldoende ruimte gemaakt worden voor klimaatadaptieve maatregelen, zowel tegen wateroverlast als hittestress. Dit kunnen zowel grote openbare groene gebieden zijn in de lagere delen van de polder als groene straten of daken in de wijken.

Wij innoveren door:

- ▶ Bij innovatie werken overheid en bedrijfsleven goed samen.
- ▶ Wij stimuleren en faciliteren innovatieve en creatieve initiatieven die van belang zijn en gerelateerd zijn aan water.
- ▶ Wij sluiten, waar mogelijk, aan bij lokale start-up initiatieven waarbij de omgeving toekomstbestendig en waterveilig wordt.

Wij zetten in op digitalisering door:

- ▶ Een hoge prioriteit te geven aan de cyberveiligheid van digitale systemen.
- ▶ Digitalisering nog meer te benutten in de bedrijfsvoering als dat bijdraagt aan de efficiëntie en een vermindering van de kosten.
- ▶ Het beheer van watersystemen slimmer te maken door gemalen en sluisen te sturen met weerdata.
- ▶ Civiele plannen met behulp van zogenaamde ‘digital twins’ uit te werken, waardoor de keuze voor een voorkeursvariant beter afgewogen kan worden.

Initiatieven van inwoners

Steeds meer mensen willen en kunnen zelf initiatieven opstarten en uitvoeren. Denk daarbij aan zelf dijken beheren of natuurvriendelijke oevers aanleggen. Daarnaast willen mensen meer betrokken worden bij planvorming, zeker als het iemands directe woonomgeving aangaat. Daarnaast kunnen inwoners bijdragen aan het voorkomen van vervuiling van water.

Wij willen dat stimuleren en/of faciliteren door:

- ▶ Het met kennis ondersteunen van inwoners en bedrijven die iets extra’s in hun omgeving willen oppakken, zoals bijvoorbeeld een toekomstbestendig watersysteem.
- ▶ Onze gebiedsspecifieke kennis te delen en zo met inwoners en andere belanghebbende tot een gedragen oplossing te komen.
- ▶ Meer lokale participatie. Hierdoor voelen inwoners zich meer betrokken bij de plannen en sluiten deze plannen beter aan bij de wensen van de inwoners.
- ▶ Bij de communicatie over, onder andere “waterbewust” en “water betrokken”, alle middelen in te zetten voor inwoners en bedrijven en daarnaast met speciale aandacht voor kinderen en jongeren.
- ▶ Te onderzoeken of het mogelijk is dat inwoners en bedrijven die minder vervuilen ook minder betalen, waardoor goed gedrag beloond wordt.

Financiën

Wij willen dat de belasting die wij betalen altijd gerelateerd is aan de kerntaken van het waterschap. De inkomsten van het waterschap bestaan uit de belastingen die inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties opbrengen. Bijkomende wensen in de uitvoering van de taken moeten niet leiden tot een verhoging van de belasting voor de inwoners. Het waterschap kan als één van de weinige overheidsorganen haar eigen belasting innen en de tarieven per jaar zelf aanpassen. Wij vinden dat:

- ▶ Taken doelmatig en doeltreffend gedaan moeten worden.
- ▶ De uitgaven van het waterschap voor iedereen controleerbaar moeten zijn, door middel van een begroting die transparant en begrijpbaar zijn.
- ▶ De begroting erop gericht moet zijn dat er gewerkt wordt aan de kerntaken (waterveiligheid, droge voeten, voldoende water en schoon water).
- ▶ Kansen met gebiedspartners geen extra kosten met zich mogen meebrengen en mogen ook niet leiden tot hogere waterschapslasten.
- ▶ Er niet automatisch een indexering, een reserve vormen en of tarieven verhoogd worden zonder aantoonbare en noodzakelijke redenen.
- ▶ Subsidies effectief moeten zijn. Wanneer een subsidie niet leidt tot resultaten of onduidelijk is waar het geld aan besteed wordt, zal een subsidie ingetrokken worden. Bij misbruik van een subsidie zal geld teruggevorderd worden.